

JUBILEUM

PĚTAŠEDESÁTINY JANA BÁRTY

Na sklonku poslední listopadové dekády oslaví 65. narozeniny významný znalec správního práva a dalších veřejnoprávních disciplín *JUDr. Jan Bárta, CSc.*, jedna z profilujících osobností Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky, muž spjatý s našim časopisem dlouhá léta jako přispěvatel, člen redakční rady a *last but not least* donedávna činný téměř šestiletí jako statutární orgán vydavatele *Právníka*.

Jubilant se narodil v Praze 27. listopadu 1951. Bezprostředně po absolutoriu Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze nastoupil v roce 1975 do Ústavu státní správy, kde setrval deset let. Poté krátce působil na své *alma mater* (1985–1987), kde také již v roce 1984 dokončil aspiranturu v oboru správního práva, a na Ústředí české advokacie (1987–1988). Ještě v roce 1988 však *Jan Bárta* nastoupil jako vědecký pracovník do Ústavu státu a práva ČSAV a zůstal mu dosud věrný. Akademie také již před časem ocenila *Bártovu* činnost v její prospěch, když oslavence 11. listopadu 2010 vyznamenala Čestnou medailí za zásluhy o Akademii věd České republiky. Na manažerském poli se *Jan Bárta* zasloužil o Ústav státu a práva, byv 2. října 2009 pověřen jeho vedením, především tím, že jej vyvedl z bouřlivých vod, v nichž se ocitl na přelomu let 2009/2010. Ve funkci ředitele ústavu, kterou vykonával v letech 2010 až 2015, se významně přičinil o jeho konsolidaci a rozvoj. To se ostatně projevilo i ve vztahu k *Právníku*, jehož příznivcem a podporovatelem *Jan Bárta* byl a je. Zastává funkci ředitele ústavu, provedl v administrativní správě i v redakční radě časopisu významné změny. Jejich odrazem je mimo jiné i fakt, že *Právník* získal v červnu 2013 na Karlovarských právnických dnech cenu Nejlepší právníký časopis ČR. Jubilant se o náš časopis zasloužil rovněž podporou vydání mimořádné knihy k 150. výročí našeho časopisu, editované *Zdeňkem Masopustem*, nazvané *Právo a stát na stránkách Právníka*, vydané Ústavem státu a práva v roce 2011.

Bártova profilace ve veřejnoprávních oborech se nepromítá jen do jeho publikačních aktivit, ale odráží se i v jeho dalších činnostech. Kromě našeho časopisu, do jehož redakční rady se vrátil po ukončení své ředitelské mise, působí v redakčních radách periodik *International Review of Administrative Sciences*, *Právní obzor* a *Správní právo*. Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy je činný jako člen vědecké rady fakulty a oborové rady pro teoretické právní vědy. Dlouhodobě spolupracuje s Ministerstvem financí ČR v různých expertních pozicích; aktuálně jako člen rozkladové komise ministra financí ve věci daní a poplatků, působí také jako člen disciplinárního výboru Rady pro veřejný dohled nad auditem, v České advokátní komoře je členem veřejnoprávní sekce. Striktní *Bártova* korektnost plně odůvodňuje jeho členství v komisi pro etiku vědecké práce Akademie věd České republiky. Kromě uvedených působil i působí *Jan Bárta* také v jiných funkcích, z nichž uvedme alespoň jeho práci ve funkci ředitele právního odboru Kanceláře prezidenta republiky (2004–2008) a členství v Legislativní radě vlády (1991–1998) a v komisi LRV pro finanční právo (1995–2004). Přehlížet nelze ani *Bártův* podíl na organizaci a pořádání vědeckých konferencí uskutečňovaných Ústavem státu a práva, ať již samostatně, nebo v součinnosti s dalšími institucemi. Příkladem může být *Bártovo* členství v mezinárodním vědeckém výboru pro tradiční konferenci *Právo – obchod – ekonomika* ve Štrbském Plese, jejíž VII. ročník se právě završil.

Odborný *Bártův* záběr je široký a nejviditelněji se odráží v jeho publikační činnosti. Jeho texty se vztahují k problematice práva ústavního a správního, věnuje se kromě jiného správnímu procesu, otázkám veřejného vlastnictví, obecního zřízení, státním podnikům, veřejným

listinám, tématům práva daňového, stavebního, honebního, horního, rozpočtového nebo veřejnoprávních deliktů. Nejednou se však vydal také do hájemství civilistiky, komercialistiky nebo komunitárního práva. Hledáme-li knihy z *Bártova* pera, najdeme publikace *Právo v nevyrobních odvětvích* (Praha: VŠE, 1988), *Právní úprava zdanění příjmů* (Brno: Komora daňových poradců, 1996) a obsáhlý komentář zákona o dani z přidané hodnoty zpracovaný společně s *Olgou Hochmannovou* a *Jiřím Škampou* (Praha: Aleš Čeněk, 2011, 2013, 2015), jehož třetí vydání zahrnuje přes 500 stran. Mnohem bohatší je výčet *Bártových* studií publikovaných časopisecky, v kolektivních monografiích, konferenčních sbornících a počtách vydaných k životním jubileím slovných akademiků. Na stránkách *Právnicka* se *Jan Bárta* poprvé představil obsáhlou recenzí sborníku k humánním a sociálním důsledkům tvorby životního prostředí v rozvojových zemích *Ecosocial Systems and Ecpolitics* uspořádaného *Karlem Deutschem* (*Právník*. 1979, CXVII, s. 782 a násl.), o tři roky později zprávou o pracovním zasedání ke srovnávacímu výzkumu Mezinárodního ústavu správních věd (*Právník*. 1982, CXXI, s. 1042 a násl.). Ale již tyto příspěvky, v kontextu dobových relací ne zcela typické, ukazují na zvláštnosti rozvíjející se *Bártovy* vědecké osobnosti. První *Bártovou* statí v *Právnicku* je příspěvek *K vývoji správy a jejímu postavení ve státním mechanismu* (*Právník*. 1986, CXXV, s. 1 a násl.). Následující obhajoba *Možnosti rozvíjení soudní kontroly jako prostředku zkvalitnění práce a řízení ve státní správě* (*Právník*. 1987, CXXVI, s. 735 a násl.) uzavřená myšlenkou o vhodnosti prohlubování soudní kontroly nad prováděním správních agend charakterizuje autora zastávajícího nejednou názory mimo většinový hlavní proud. Jako svébytný autor se *Jan Bárta* zvláště výrazně projevil v posledním čtvrtstoletí. Z početných statí, které v té době publikoval v *Právnicku*, můžeme uvést jen některé. Z 90. let připomeňme alespoň pojednání *Pěkné nadělení (Stavba jako předmět vlastnictví a jako předmět administrativněprávní úpravy)* (*Právník*. 1993, CXXXII, s. 859 a násl.), z následujícího ročníku pak *Zase stavba, tentokrát v zákoně o půdě* (*Právník*. 1994, CXXXIII, s. 469 a násl.) a úvahu nad Vídeňskou úmluvou o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody *Některé otázky přístupu k mezinárodní úmluvě a potřeby transformace do vnitrostátního práva* (*Právník*. 1994, CXXXIII, s. 797 a násl.), dále *Systém procesních úprav v platném správním právu* (*Právník*. 1995, CXXXIV, s. 193 a násl.), *Státní rozpočet jako součást majetku státu a jako předmět právní úpravy* (*Právník*. 1996, CXXXVI, s. 230 a násl.). Z následujícího desetiletí lze poukázat na *Otázky ochrany osobnosti s ohledem na soudy myslivecké a soudy církevní* (*Právník*. 2001, CXL, s. 261 a násl.) nebo na statí *Prezident republiky a jeho pravomoci v ústavním systému* (*Právník*. 2007, CXLVI, s. 135 a násl.) či *Modus operandi ústavních delikventů* (*Právník*. 2010, CIL, s. 473 a násl.). Jubilant vedle rozpravných článků přispívá do *Právnicka* pravidelně také hodnocením právnických publikací a významně tak obohacuje naši recenzní rubriku texty, které ukazují volbou posuzovaných titulů na široký záběr *Bártových* zájmů i znalostí a mohou být úrovní zpracování vzorem méně zkušeným autorům. Na občasně recenze pro *Právnicka* si nalezl *Jan Bárta* čas i v dobách, kdy mu zatížení jinými úkoly při vedení Ústavu státu a práva podstatně omezilo prostor k rozsáhlejšímu publikačním aktivitám.

Kdo poznal *Jana Bárta* osobně, potvrdí, že celkový jubilantův habitus, jeho mluva, gesta podtrhují jeho odborný profil ukotvený ve sféře veřejného práva. Vědeckým projevem a názory je *Bárta* v dobrém slova smyslu svůj, přidržuje se zásady, že dobrý vědec spoléhá jen na svou vlastní analýzu. Ne vždy byly přijaty jeho závěry s nadšením nebo s obecným souhlasem. Vzpomeneme-li například na *Bártova* stanoviska k otázkám znaleckého ocenění letounů pořízených Ministerstvem obrany nebo k pravomoci prezidenta republiky jmenovat členy vlády, uvědomíme si, jaký rozruch vyvolala. Nejednou si však věda i praxe *Bártovy* názory osvojily. Lze poukázat kupříkladu na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 325/99 z 25. listopadu 1999, jímž bylo vyhověno stěžovateli dovolávajícímu se argumentačně *Bártova* článku

Zánik účasti ve společnosti a jeho význam pro podmíněné osvobození od daně z převodu nemovitosti (Právní praxe v podnikání. 1997, VI, s. 16 a násl.), přičemž z usnesení sp. zn. II. ÚS 13/09 z 12. února 2009 plyne, že shoda právního názoru Ústavního soudu s *Bártovými* závěry vytrvala. Podobně se praxe shodla s výkladem zaujatým *Janem Bártou* a *Martinem Kopeckým* ve stati *Rozhodování soudů o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů (Právník. 1995, CXXXIV, s. 1048 a násl.),* jak plyne z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze (sp. zn. 7 A 1/97) v souvislosti s usnesením Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 499/99 z 15. prosince 1999, nebo s *Bártovými* názory v článku *Lhůty pro rozhodnutí ve správním a přestupkovém řízení (Správní právo. 1997, XXX, s. 3 a násl.),* jak plyne například z rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci z 25. května 2002 (sp. zn. 2 A 11/2001 – 70). Inu, dochází i k tomu, že justiční praxe vědeckého názoru nedbá a vydá se jinou cestou, jak se i *Janu Bártovi* občas stane. Například Vrchní soud v Praze v rozhodnutí sp. zn. 7 A 55/94 z 18. března 1996 uzavřel, že závazná informace vydaná podle celního zákona je individuálním správním aktem, jakkoli „*pro úplnost nutno poznamenat, že v právní teorii – pokud jde o charakter závazné informace – se vyskytují i názory odlišné*“ s odkazem na *Bártovo* pojednání *Některé souvislosti a následky věci pravomocně skončené ve správním řízení (Správní právo. 1995, XXVIII, s. 257 a násl.)*. To se ostatně přihází nejednomu z členů akademické obce juristů. Náš jubilant příběhy tohoto druhu jistě přechází s typickým stoicismem.

Doktor obojího práva a kandidát právních věd *Jan Bárta* patří k významným personám Ústavu státu a práva profilující tuto vědeckou instituci. A protože se také o *Právníka* nadmíru zasloužil, přeje mu redakce *ad multos annos* všechno dobré obzvláště ráda. *Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.*